

KAMU HUKUKU/PUBLIC LAW

Araştırma Makalesi / Research Article

Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Paylaşımlarının Disiplin Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi*

Evaluation of Social Media Posts of Public Officials in Terms of Disciplinary Law

Ergün DİLAVEROĞLU**

ÖZ

Sosyal medya platformları her geçen gün kullanımı artan gerek bireyler ve gerekse kurum ve kuruluşlar tarafından sıklıkla kullanılan mecralar halini almıştır. Öyle ki bu platformlar bireylerin ve kurumların günlük rutinlerini önemli düzeyde etkilemiş ve paydaşlarla olan ilişkilerini şekillendirme noktasında önemli bir işleve sahip olmuştur. Bu durum sosyal medya platformlarından kaynaklanan uyuşmazlıkların da önemli oranda artmasını beraberinde getirmiştir. Kamu görevlilerinin de birer birey oldukları ve çevreleri ile etkileşimde bulunduğu, siyasi görüşlere sahip oldukları, ülke sorunları ile ilgilendikleri ve tercih yapma haklarının bulunduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Bunun yanında kamu görevlisi olmanın ortaya çıkardığı birtakım sorumluluklar da mevcuttur. Bu bağlamda kamu görevlileri birey olmanın ortaya çıkardığı özgürlüklerini kullanırken, örneğin sosyal medya platformlarında etkileşimlerde bulunurken, gerçekleştirmiş oldukları eylemler neticesinde zaman zaman disiplin soruşturmalarına maruz kalabilmektedirler. Hatta bu soruşturmaların neticesinde disiplin yaptırımına da maruz kalabilmektedirler. Bu noktada uygulanan disiplin yaptırımlarının ilgili kamu görevlilerinin temel hak ve özgürlüklerine müdahale olup olmadığı önem kazanmaktadır. Çalışma Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen temel hak ve hürriyetlerden biri olan ifade özgürlüğü kapsamında, kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımlarından ötürü ortaya çıkan disiplin yaptırımlarını konu almaktadır. Bu bağlamda birinci kısımda sosyal medyadan bahsedilecek, ikinci kısımda disiplin hukukuna hâkim olan temel prensipler ele alınacak ve kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımından kaynaklanan kanuni ve etik sorumluluklarına değinilmeye çalışılacaktır. Üçüncü bölümde ifade özgürlüğü kapsamında, yüksek yargı organı kararlarının konuyu ele

* Makale gönderim tarihi: 14.02.2025. Makale kabul tarihi: 29.04.2025. Ergün Dilaveroğlu, "Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Paylaşımlarının Disiplin Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, 2025, ss. 151-180, DOI: <https://doi.org/10.46547/imuhfd.2025.12.1.5>

** Dr. Öğr. Üye., İstanbul Medipol Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, 0000-0002-7496-4991, edilaveroğlu@medipol.edu.tr

Çatışma Beyanı: Yazar/lar herhangi bir çatışma beyanı bildirmemiştir.

alışı değerlendirilecektir. Sonuç ve değerlendirme kısmında ise konu hakkında genel değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İdare, kamu görevlisi, disiplin, sosyal medya, ifade özgürlüğü.

ABSTRACT

Social media platforms have increasingly become widely used channels, both by individuals and by institutions and organizations. These platforms have significantly influenced the daily routines of individuals and institutions, playing a crucial role in shaping their relationships with stakeholders. Consequently, this has led to a notable rise in disputes arising from the use of social media platforms. It is an undeniable fact that public officials are also individuals who interact with their surroundings, hold political opinions, engage with national issues, and possess the right to make personal choices. At the same time, being a public official entails certain responsibilities. In this context, while public officials exercise the freedoms that come with being individuals—such as engaging on social media platforms—they may, at times, be subjected to disciplinary investigations as a result of their actions. In some cases, these investigations may even lead to disciplinary sanctions. At this point, it becomes crucial to examine whether the disciplinary sanctions imposed constitute an infringement on the fundamental rights and freedoms of the public officials concerned. This study focuses on disciplinary sanctions arising from public officials' social media posts within the scope of freedom of expression, which is one of the fundamental rights and freedoms enshrined in Article 26 of the Constitution. In this context, the first section will address social media, while the second section will examine the fundamental principles governing disciplinary law and explore the legal and ethical responsibilities arising from public officials' use of social media. The third section will evaluate how the issue has been addressed within the scope of freedom of expression, particularly through the decisions of higher judicial bodies. Finally, the conclusion will provide a general assessment of the subject.

Keywords: Administration, public servant, discipline, social media, freedom of expression.

Giriş

Günümüzde web teknolojileri hayatın hemen her alanında etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Sosyal medya araçlarının da bu teknolojiler üzerinde oluşturulmuş iletişim vasıtaları olarak ifade edilmeleri mümkündür. Gerek kamu ve gerekse özel sektör kurum ve kuruluşları ile çalışanları tarafından da çok farklı yelpazede sosyal medya vasıtalarının kullanıldığı bilinmektedir. Bu araçların iletişim sürecine hız kazandırdığını ve ifade özgürlüğüne yeni bir alan açtığını söylemek mümkündür. Ancak bu sanal ortamların zaman zaman bazı kullanıcılar tarafından istismar edildiği ve hakaret, dezenformasyon niteliğin-

de içeriklerin oluşturulduğu ve yayıldığı ortamlara dönüştüğü gözlemlenmektedir. Bu manada internet ve sosyal medyanın avantajlarından yararlanırken dezavantajlı yönlerini bertaraf etmek üzere politikalar geliştirilmesi gerektiği de ifade edilebilir. Ayrıca bunu sağlamak üzere devletlere önemli sorumluluklar düştüğü ve bu alanı düzenleyen çeşitli hukuki metinlere ihtiyaç duyulduğu da bir gerçektir. Bu düzenlemelerin ifade özgürlüğü önünde herhangi bir engel oluşturmaması diğer bir deyişle bireysel haklar ile kamu hakları dengesinde eğer bir sınırlandırma getirilecekse ölçülülük ilkesine riayet edilmiş olması yerinde olacaktır.

Bu bağlamda, çalışmada kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımları ile ilgili mevzuatta mevcut olan düzenlemelerin incelenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımına ilişkin uymakla yükümlü oldukları genel kurallar ele alınarak, ilgililerin bu alandaki hak ve yükümlülükleri ile ifade özgürlüğü konularında kapsamlı açıklamalar yapılacaktır.

Bu çalışma, kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımlarının disiplin hukuku bakımından değerlendirilmesine odaklanmaktadır. Uygulamada bu eylemlerle ilgili örnek kararların varlığı araştırılacak ve yüksek mahkeme kararları ışığında konu derinlemesine incelenecektir. Sonuç ve değerlendirmeler bölümünde ise sosyal medya kullanımının etkileri ve bu alanda mevzuatın geliştirilmesine yönelik öneriler sunulacaktır.

I. Sosyal Medya ve Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Kullanımı

Sosyal medya, sanal ağlar ve topluluklar vasıtasıyla toplumun bilgi, fikir ve düşünce paylaşımına aracılık eden bilgisayar teknolojisi olarak ifade edilebilir¹. Sosyal medya mecralarının bugünkü haliyle ortaya çıkışı 1998 yılına dayandırılabilir. İlk zamanlarında sadece uygulama sağlayıcının paylaştığı verileri görmek ve kullanmakla yetinen kullanıcılar, teknolojinin gelişmesi ile geleneksel medya takipçilerinden farklı olarak doğrudan içerik oluşturma veya var olan içeriğin zenginleştirilmesine katkı sağlamaktadırlar². Bir başka deyişle sosyal medyanın anlık olarak bilginin üretim ve tüketimini küresel çapta hızlandır-

1 Jeremy Yuen, Chun Teoh ve Diğerleri, "Best Practice in Using Social Media: The European Association of Urology Position Statement", *European Urology*, Cilt 87, Sayı 2, 2025, s. 104 ve 105.

2 Arzu Dilaveroğlu, "Kamu Yönetimi İçin Sosyal Medya Politika Önerisi", Ed. Mustafa Lütfi Şen, *Sessiz Gemi (Prof. Dr. Bilal ERYILMAZ'a Armağan)*, Cilt 2, Marmara Belediyeler Birliği, İstanbul, 2022, s. 348.

dığını³ ve sınırsız olarak bilgi paylaşımına aracılık yaptığını ifade edebiliriz⁴. Bu bilgi paylaşımı bireylerin olduğu kadar kurum ve kuruluşların da işleyişini ve hedef kitlesi ile olan iletişimini etkilemektedir⁵. Bu durum sosyal medyanın geleneksel medya takipçilerinin kullanımına göre daha hızlı bir şekilde yaygınlaşmasına ve kitleleri etkileme kabiliyetinin güçlenmesine yol açmış durumdadır. Sosyal medyanın bu kabiliyeti özellikle kriz zamanlarında ortaya çıkan durumu daha da kötüleştirebilmekte ve netice itibarıyla krizlerin daha da derinleşmesine ve içinden çıkılması güç bir durumda ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Bu noktada sosyal medya mecralarının zaman zaman belirsizlik, korku, yanlış ve yanıltıcı bilginin (dezenformasyon⁶) yayıldığı alanlar haline geldiği ifade edilmekte⁷ ve bu mecralar politika yapıcılar bakımından önemli bir endişe kaynağı teşkil etmektedir⁸. Hal böyle iken bu mecralarda yayılan bilginin her durumda kasten gerçekleştirilen bilinçli eylemler olduğunu söylemek de güçtür. Yanlış ve yanıltıcı bilginin yayılmasının kasten sağlanmış olması ya da bunun iyi niyetle gerçekleştirilmiş olması sonuçları itibarıyla aynı neticeyi ortaya çıkartabileceklerdir.

Geleneksel medya ile sosyal medya arasındaki en temel farklılık kullanıcılarının bilgiye erişim biçiminde ortaya çıkmaktadır. Geleneksel medya, bireylerin bilinçli ve isteğe bağlı tercihleri doğrultusunda takip ettikleri mecra iken, sosyal medya, bireylerin herhangi bir konuda bilgi edinme yönünde bir irade göstermemeleri durumunda dahi, bilgiye maruz kalmalarına neden olabilmektedir⁹. Bu durum, sosyal medyanın yalnızca bilgi aktarmakla kalmayıp, zaman

3 Carla White, Shelby Luttman, Elizabeth Johnson Avery, "Public Information Officers Use of Social Media Monitoring: An Updated Analysis of Current Practice", *Public Relations Review*, Cilt 51, Sayı 1, 2025, s. 1 ve 2.

4 Jian Wang, Yujia Zhai, Fakhar Shahzad, "Mapping the Terrain of Social Media Misinformation: A Scientometric Exploration of Global Research", *Acta Psychologica*, Cilt 252, 2025, s. 1; A. Fulya Şen, Y. Furkan Şen, "Sosyal Medya, İletişim Hakkı ve İfade Özgürlüğü Üzerine Bir Değerlendirme", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 2, 2015, s. 129.

5 M. Zahit Sobacı, Özer Köseoğlu, Naci Karkın, *Belediyelerde Sosyal Medya*, Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, İstanbul, 2015, s. 13.

6 Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğüne göre dezenformasyon, "bilgiyi çarpıtma" anlamını taşımaktadır. Bkz. www.tdk.gov.tr

7 Luzia Sievi, Maria Pawelec, "(How) Should Security Authorities Counter False Information on Social Media in Crises? A Democracy-Theoretical and Ethical Reflection", *International Journal of Disaster Risk Reduction*, Cilt 116, 2025, s. 1 ve 2.

8 Daniel J. Davis, Tammy E. Beck, "How Social Media Disrupts Institutions: Exploring the Intersection of Online Disinformation, Digital Materiality and Field-Level Change", *Information and Organization*, Cilt 33, Sayı 4, 2023, s. 2.

9 Ronen Gradwohl, Yuval Heller, Arye Hillman, "How Social Media Can Undermine Democracy", *European Journal of Political Economy*, Cilt 86, 2025, s. 1 ve 2.

zaman bilgiyi empoze eden bir araç haline gelmesine yol açmaktadır. Özellikle dezenformasyonun bilinçli ya da bilinçsiz biçimde son derece hızlı bir şekilde yayılabilme potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda, sosyal medyanın karmaşık ve çözümlenmesi güç problemler ortaya çıkarabileceği söylenebilir.

Nitekim, dezenformasyonun bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde yayılmasına neden olan kişinin bir kamu görevlisi olması bireylerin ve toplumun devlete duyduğu güvenin zedelenmesi ihtimalini ortaya çıkartacaktır¹⁰. Bu çerçevede, kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımlarının belirli durumlarda disiplin hukukunun konusu hâline gelmesi ve bu süreçler sonucunda çeşitli disiplin cezalarının uygulanması söz konusu olabilmektedir.

II. Disiplin Hukuku ve Kamu Görevlilerinin Yükümlülükleri

Kamu görevlilerinin uymaları gereken temel kurallar mevzuat ile belirlenmiştir. Buna göre Anayasa'nın 128. maddesinde “*Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür*” ifadesiyle kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri tarafından yerine getirileceği belirtilmiştir. Buna göre memurlar için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde disipline konu eylemlerinden ötürü disiplin süreci yürütülebilecekken diğer kamu görevlileri için kendi meslek kanunları gereğince disiplin süreçleri işletilecektir¹¹.

A. Disiplin Hukukuna Hâkim Olan Temel İlkeler

Disiplin, genel olarak işgörenlerin çalışma ortamlarında uymaları gereken kurallara uymamalarının neticesinde tabi olacakları yaptırımları ifade etmektedir¹². Kamu görevlileri tarafından çalıştıkları kurum düzenini bozan yahut hizmetin yürütülmesini engelleyen eylem ya da eylemler gerçekleştirildiğinde bu durum doğrudan disiplin hukukunun konusunu teşkil etmektedir¹³. Kamu görevlilerinin meslek hayatı içerisinde gerçekleştirmiş olduğu kusurlu davranışlarının bir neticesi olarak uygulanan zorlayıcı yaptırımlar da disiplin cezası

10 Wang, Zhai, Shahzad, s. 2 ve 3.

11 Örneğin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na tabi olarak çalışan akademisyenlerin disipline konu iş ve işlemleri ilgili Kanun'un 53. maddesi kapsamında yürütülecektir.

12 Cahit Tutum, *Personel Yönetimi*, 2. Bası, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1979; Burç Volkan Zor, “Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Hukukunda Uygulanabilirliği”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, 2022, s. 205.

13 Gül Fiş-Üstün, “Disiplin Soruşturmalarında Hukuka Aykırı Deliller”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, 2018, s. 17.

olarak adlandırılır¹⁴. Bu cezaların uygulanmasındaki temel amaç benzer davranışların ortaya çıkmasının önüne geçmektir¹⁵.

Ceza hukuku uygulamasına en yakın olan idari yaptırım türü olarak disiplin cezaları ifade edilebilir¹⁶. Bu manada disiplin hukuku ile ceza hukuku arasında önemli benzerlikler vardır¹⁷. Diğer taraftan ceza hukuku ile disiplin hukukunu birbirinden ayıran önemli farklılıkların bulunduğunu da ifade etmek gerekmektedir. İlk olarak ceza hukuku yaptırımlarının mahkemeler tarafından uygulandığını idari yaptırımların ise hiyerarşik üstün ya da disiplin cezası uygulama konusunda yetkili kurullar tarafından uygulandığını ifade edebiliriz¹⁸. İkisi arasındaki bir diğer farklılık ise yaptırımın ağırlığıdır. Ceza hukuku kurallarına bireylerin riayet etmemesinin yaptırımı disiplin hukuku kurallarına riayet edilmemesine göre daha ağırdır¹⁹. Nitekim ceza hukuku kurallarının temel amacının toplumsal düzeni korumak disiplin hukuku kurallarının temel amacının ise idarenin çalışma düzenini sağlamak suretiyle aykırı davranışların cezalandırılmasıdır²⁰.

B. Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Kullanımından Doğan Kanuni ve Etik Sorumlulukları

Kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımlarına dair kanuni bir düzenleme mevcut değildir. Bunun yanında kamu görevlilerinin bağlı oldukları mevzuat gereğince mensubu oldukları kuruma karşı yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerle riayet edilmemesi durumunda ilgili mevzuat gereğince disiplin sorumluluğu ortaya çıkabilecektir.

Bu kapsamda Anayasa'nın 128. maddesinde yer alan, "*Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür*" ifadesi çerçe-

14 Sami Onar, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, 2. Cilt, 3. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1964, s. 1188; Turgut Tan, *İdare Hukuku*, 9. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020, s. 572.

15 Nuri Tortop, "Disiplin, Disiplin Cezaları ve Disiplin Suçları", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 3, 1983, s. 89.

16 İl Han Özey, *İdari Yaptırımlar*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1985, s. 35.

17 Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Cilt 2, 2. Bası, Ekin Yayınları, Bursa, 2009, s. 747; Onar, s. 1188.

18 İsmet Giritli, Pertev Bilgen, Tayfun Akgüner, *İdare Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul, 2008, s. 233; Turan Yıldırım, "Türkiye'nin İdari Teşkilatı", Ed. Turan Yıldırım, *İdare Hukuku*, 7. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018, s. 198; Gözler, *İdare Hukuku*, Cilt 2, s. 749 ve 750; Onar, s. 1189.

19 Giritli, Bilgen, Akgüner, s. 717; Onar, s. 1188.

20 Metin Günday, *İdare Hukuku*, 11. Bası, İmaj Yayınevi, Ankara, 2017, s. 628; Ramazan Çağlayan, *İdari Yaptırımlar Hukuku (Kabahatler Kanunu Yorumu)*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2006, s. 28; Onar, s. 1188.

vesinde asli ve sürekli görevleri yerine getirmekle görevli olan memurlar ve diğer kamu görevlileri bakımından sorumluluk hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Buna göre memurlar için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerinin incelenmesi, Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında asli ve sürekli kamu görevi icra eden ancak memur statüsünde olmayan kamu görevlileri²¹ için ise kendi personel kanunları gereğince öngörülen hükümlerden yola çıkarak disiplin sorumluluğunun ele alınması gerekir. Aşağıda gerek kanuni yükümlülük ve gerekse etik ilkeler konusunda kamu görevlilerinin sorumluluğuna değinilecektir.

1. Kanuni Sorumluluklar

Kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımlarından kaynaklanan hukuki sorumluluğuna ilişkin doğrudan kanunlarca öngörülmüş herhangi bir kural mevcut değildir. Bunun yanında personel kanunları gereğince uyulması gereken yükümlülüklerin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda ilk olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde memurların yükümlülüklerinden bahsedilebilir²². Kanun'un "ödevler ve sorumluluklar" başlığını taşıyan ikinci bölümünde; sadakat, tarafsızlık ve devlete bağlılık, davranış ve iş birliği, basına bilgi veya demeç verme başlıkları altında memurların ödev ve sorumluluklarının düzenlendiği görülmektedir²³. Buna göre devlet memurları Anayasa ve kanunlara sadakatle bağlılık ve milletin hizmetinde ilgili yasaları uygulamakla mükelleftir. Yine devlet memurları tarafsızlık ve devlete bağlılık ilkesi gereğince siyasi partiye üye olamayacakları

21 Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında "Diğer kamu görevlileri"ni ifade etmektedir.

22 Kanun, kapsamı belirleyen 1. maddesinin 1. fıkrasında kanun hükümlerinin "Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar" bakımından uygulanacağını, 1. maddesinin 3. fıkrasında ise, "Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehteran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir" demek suretiyle sayılan kişilerin kendi meslek kanunlarında yer alan hükümler çerçevesinde sorumluluklarının bulunduğunu dile getirmektedir.

23 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun sırasıyla 6 ilâ 16. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

gibi herhangi bir siyasi partinin, kişinin ya da zümrenin yarar ve zararını hedef tutan bir davranışta da bulunmamaları gerekmektedir. Benzeri bir durum siyasi ve ideolojik amaçlı eylem ya da beyanda bulunma bakımından da söz konusudur. Buna göre memurların herhangi bir siyasi partiyi övücü beyanda bulunmamaları gerekmektedir. Kanun koyucunun 657 sayılı Kanun'un 7. maddesinde düzenlemiş olduğu bu yükümlülük kapsamında memurların sosyal medya platformlarını kullanımlarında da aynı sorumlulukları taşıdığını ifade etmek yerinde olacaktır.

Kanun'un 8. maddesinde düzenlenen ve memurların "davranış ve işbirliği" başlığını taşıyan maddede de benzeri bir yükümlülüğün olduğundan bahsedilebilir. Şöyle ki memurlar, resmî sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içindeki davranışları ve eylemleri ile gösterme yükümlülüğü altında oldukları gibi hizmet dışındaki davranışları ile de bu mükellefiyeti taşımaktadırlar. Bu kapsamda memurların sosyal medya kullanımları her ne kadar kural olarak hizmet dışı bir alanı teşkil ediyor olsa da bu alandaki eylemlerinden ötürü de resmî sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olmayan davranışları sebebiyle sorumluluk taşıyabileceklerdir.

657 sayılı Kanun kapsamı dışında olan kamu görevlilerinin özel kanunları gereğince görev üstlendikleri bilinmektedir. Bu kapsamda ifade edildiği üzere subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler de özel kanunları gereğince görev yapmış oldukları kuruma karşı sorumluluk altındadırlar. Bu sorumluluğa ilişkin esaslar 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu²⁴ ile düzenlenmiştir. Kanun'un 4. maddesi ile silahlı kuvvetler bünyesinde görev yapan subay ve astsubayların görev ve yükümlülükleri alanında düzenleme yapılmıştır. Buna göre, "*Silahlı Kuvvetlere mensup subayların ve astsubayların görev ve sorumlulukları Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği ile diğer mevzuat ve hizmet kadrolarının açıklamalarında gösterilir*" demek suretiyle 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu²⁵ ve Yönetmeliği'ne göndermede bulunulmuştur. İç Hizmet Kanunu'nun 13. maddesi ile disiplin şu şekilde tanımlanmıştır: "*Kanunlara, nizamla ve amirlere mutlak bir itaat ve astının ve üstünün hukukuna riayet demektir.*" Ayrıca ilgili maddenin 2. ve 3. fıkralarında askerliğin temelini disiplin olduğu ve disiplinin muhafazası ve devamının sağlanabilmesi için özel kanunlarda yer alan idari ve cezai tedbirlerin alınabileceğinden söz edilmiştir. Bu bağlamda, yalnızca ilgili özel düzenlemeler değil, aynı zamanda genel olarak kanunlara aykırı fiil ve işlemler açısından da disiplin yaptırımlarının

24 10.08.1967 tarih ve 12670 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

25 09.01.1961 tarih ve 10702 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

uygulanabilir olduğu belirtilmelidir. Bu durum, yukarıda ele alınan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde memur statüsünde bulunanlar için olduğu kadar, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve buna bağlı olarak 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu kapsamında görev yapan personel için de geçerlidir. Özellikle sosyal medya kullanımı bağlamında getirilen sorumlulukların, yalnızca sivil memurlar için değil, askeri personel için de hukuki ve idari yükümlülükler doğurduğu ifade edilebilir. Benzeri yükümlülükler yine hususi kanunlarına tabi bir şekilde görev yürüten akademisyenler içinde ifade edilebilir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu²⁶ ile yükseköğretim ile ilgili amaç, ilke, görev, yetki ve sorumluluklara dair kurallar belirlenmiştir. Hakeza yukarıda ifade edilen ve memur statüsünde bulunmayıp hususi kanunları çerçevesinde görev yürüten tüm kamu görevlilerinin kendi meslek kanunları incelendiğinde benzeri hükümleri görmek mümkündür. Bu noktada hâkim ve savcıların sosyal medya kullanımlarına yönelik Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından kabul edilen²⁷ “*Türk Yargı Etiği Bildirgesi Kapsamında Sosyal Medya Kullanım Rehberi*” de ayrı bir öneme sahiptir. Rehber ile meslek mensuplarının uluslararası düzeyde ifade özgürlüklerinin korunduğu belirtilmiş ancak bu mecraların kullanımı konusunda da ihtiyatlılığın gerekliliğinden söz edilmiştir²⁸.

2. Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Kullanımında Gözetmesi Gereken Etik İlkeler

Sosyal medya kullanımına ilişkin mevzuat incelendiğinde, kamu görevlilerinin bu platformları kullanmalarına dair herhangi bir yasal düzenlemenin bulunmadığı görülmektedir. Bunun yanında 02.03.2021 tarihinde İnsan Hakları Eylem Planı açıklanmış ve 30.04.2021 tarih ve 31470 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Plan²⁹ ile İlgili 2021/9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile “İnsan Hakları Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Kurulu” oluşturulmuştur.

26 06.11.1981 tarih ve 17506 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

27 Hâkimler ve Savcılar Kurulu’nun 08.03.2022 tarihli ve 2022/639 sayılı Genel Kurul kararı ile kabul edilmiştir <https://www.hsk.gov.tr> (20.04.2025).

28 Söz konusu kılavuz ile hâkim ve savcıların sosyal medya ve internet ağlarını kullanırken dikkat etmeleri gereken hususlar beş temel başlık altına ele alınmıştır. Bunlar: “*Sosyal medya ve ağlarda sanal kimlik inşasında dikkat edilecek hususlar, sosyal medya ve ağlarda sanal arkadaşlık, etkileşim ve ilişkiler, sosyal medya ve ağlarda etik davranış modeli ve paylaşım ölçütleri, siber tehditler karşısında sosyal medya ve ağlarda gizlilik ayarları ve güvenliğin önemi ve sosyal medya kullanımında eğitim ve farkındalık oluşturma*” şeklinde sıralanmaktadır.

29 30.04.2021 tarih ve 31470 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve İnsan Hakları Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Kurulu koordinasyonunda uygulamaya konulan “İnsan Hakları Eylem Planı” çerçevesinde, kamu görevlileri için sosyal medya etik ilkelerinin belirlenmesi kararı alınmış olup etik ilkelerin Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından belirlenmesi öngörülmüştür.

Genelgeye göre Kurul'un temel görevi, insan hakları eylem planının etkili bir şekilde uygulanması ve izlenmesi amacıyla bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının çalışmalarını takip etmek ve koordine etmektir. İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımına ilişkin etik ilkelerin Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından hazırlanması öngörülmüştür³⁰. Kurul, kamu hizmetlerinin tarafsız bir şekilde sunulması ve kamu yönetimine karşı vatandaşların güven duygusunun zedelenmemesini sağlamak amacıyla, tüm kamu görevlilerinin gözetmesi gereken temel etik ilkeleri belirlemiştir. Bu doğrultuda Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından, Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Kullanımında Gözetmesi Gereken Etik İlkeler Hakkında 2021/81 sayılı İlke Kararı alınmış ve sosyal medya kullanımlarından kaynaklanan nedenlerle kamu hizmetlerinin sekteye uğramaması, hizmetlerin yürütülmesinde tarafsızlığın korunması, yönetime duyulan güvenin kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları yoluyla zedelenmemesi düşüncesiyle etik ilkeler belirlenmiştir.

Bu kapsamda kamu görevlilerinin, mensubu oldukları kurum personel kanunlarına riayet etmek yanında Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Kullanımında Gözetmesi Gereken Etik İlkeler Hakkında alınan ilke kararına da uymaları beklenmektedir. Buna göre kamu görevlilerinin uymaları gereken etik ilkeler sekiz başlık altında ifade edilmiştir: *“Tarafsızlık, kurum itibarını koruma, çıkar çatışmasından kaçınma, kamu hizmetine ayrılan zamanda sosyal medya kullanımı, paylaşılan bilginin içeriği, insan haklarına saygı, kurumsal sosyal medya hesabının kullanımı ve yöneticilerin sorumluluğu.”*³¹

Kamu görevlileri sosyal medya kullanımlarında tarafsız hareket etmek durumundadırlar. Buna göre ilgili kişiler kamu politikaları hakkında kamuoyuna açık olarak yorum yaparken tarafsızlıklarını tehlikeye düşürecek bir davranıştan kaçınmalıdırlar. Bunun yanında ayrımcılık yapmamalı ve siyasi tarafsızlık-

30 Kamu Görevlileri Etik Kurulu, 08.06.2004 tarih ve 25486 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile kurulmuş olup Kanun’un 1. maddesinde “kamu görevlilerinin uymaları gereken saygınlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkeleri belirlemek ve uygulamayı gözetmek üzere” demek suretiyle Kurul’un amacı dile getirilmiştir. Yine Kanun’un 1. maddesinin 2. fıkrası ile Kanun hükümlerinin kapsamı belirlenmiştir. Buna göre Kanun, “genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dahil tüm personeli” kapsamaktadır.

31 Kurul kararına, <https://www.etik.gov.tr/media/h4ejlnuo/sosyalmedyaetikilkeleri-ilkekara-ri-2021-81.pdf> adresinden erişilebilir.

larını korumalıdır³².

Kamu görevlilerinin sosyal medya araçlarını kullanırken dikkat etmeleri gereken ikinci husus ise kurum itibarını korumaktır. Kamu görevlisi kendi görev ve işleri kapsamında yer alan bilgileri bu mecralarda paylaşırken mevzuata uygun hareket etmeli, kurumunun itibarını ve güvenilirliğini zedeleyecek eylem ve davranışlardan kaçınmalı ve kurumunu karalayacak paylaşımlar yapmamalıdır. Kişiler kendi uzmanlık alanları dahilinde olsa da paylaşımda bulunurken bir başka deyişle görüş beyan ederken bu davranışın kurum itibarı üzerindeki olası etkilerini değerlendirmeli ve paylaşımlarında ilgili düşüncelerin kendilerine ait olduğunu beyan ederek kurum ve kamu hizmetine atfedilmemesi noktasında dikkatli davranmalıdır³³. Benzer biçimde, kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımında, doğrudan veya dolaylı biçimde çıkar ya da çıkar çatışması doğurabilecek durumlardan kaçınmaları gerekmektedir. Aynı zamanda, kamu görevinin tarafsızlığına gölge düşürebilecek ya da bu yönde bir algı yaratabilecek her türlü paylaşımdan ve etkileşimden de uzak durmaları etik bir zorunluluk olarak değerlendirilmektedir³⁴. Diğer taraftan önemli bir etik ilke de kamu görevlilerinin mesai saatleri içerisinde sosyal medya kullanımlarına ilişkindir. İlkeyle, kamu görevlilerinin mesai saatleri içerisinde sosyal medya kullanımlarını kısıtlayan bir amaç güdülmemiş ancak bu hususta dikkatli davranılması ve kamu hizmetlerinin aksamasının önlenmesi amaçlanmıştır³⁵.

Sosyal medya kullanımından kaynaklanan etik ilkelerden bir diğeri ise paylaşılan bilginin içeriğine dairdir. Buna göre kamu görevlileri bilgi kirliliğine yol açabilecek paylaşımlardan kaçınmalı ve bilginin doğruluğunu ve güncelliğini kontrol etmelidir. Bunun yanında kamu görevlilerinin şiddet ve cinsel içerikli ve benzeri rahatsız edici davranışlardan kaçınması bu vesileyle de toplum yararını gözetten bir tutum içerisinde olması gerekmektedir³⁶.

İnsan haklarına saygı maddesi kapsamında da kamu görevlileri, insanların kişilik haklarına zarar verebilecek her türlü davranış ve eylemlerden kaçınmalı ve ayrımcılık olarak değerlendirilebilecek ifadeler kullanmamalıdır³⁷.

Yukarıdakilerin dışında ilgili ilke kararında, kamu görevlilerinin kurumsal sosyal medya hesaplarını kullanırken uymaları gereken etik ilkeler ve ilgili kamu görevlilerinin görev yaptığı kurumlardaki yöneticilerin sosyal medya hesapları

32 Etik İlkeler, Tarafsızlık maddesi/1-2-3.

33 Etik İlkeler, Kurum İtibarını Koruma maddesi/1-2-3.

34 Etik İlkeler, Çıkar Çatışmasından Kaçınma maddesi/1.

35 Etik İlkeler, Kamu Hizmetine Ayrılan Zamanda Sosyal Medya Kullanımı maddesi/1.

36 Etik İlkeler, Paylaşılan Bilginin İçeriği maddesi/1.

37 Etik İlkeler, İnsan Haklarına Saygı maddesi/1-2.

kapsamındaki yükümlülüklerine dair açıklamalarda bulunulmuştur³⁸.

III. Disiplin Hukuku Bakımından Sosyal Medya Paylaşımlarının Değerlendirilmesi

Sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımların disiplin soruşturulmasına konu edilmesi ve bu kapsamda kamu görevlilerine disiplin yaptırımı uygulanması hukuken mümkün olabilmektedir. Ancak bu durum zaman zaman kamu görevi icra edenlerin ifade hürriyetlerinin kısıtlandığı şeklinde değerlendirilerek hukuken tartışmalı bir alan ortaya çıkarmakta ve nihayetinde de yargı yoluna başvuru söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle, çalışmada ilk olarak ifade özgürlüğünün hukuki çerçevesi ele alınacak, ardından sosyal medya paylaşımlarına ilişkin yüksek yargı kararları ışığında disiplin yaptırımlarının değerlendirilmesi yapılacaktır.

A. İfade Özgürlüğü Bağlamında Değerlendirme

İfade özgürlüğü, bireylerin ve toplumların en temel haklarından biridir. İfade özgürlüğünün gerek Anayasa ve gerekse uluslararası metinlerde düzenlenmiş birçok temel hak ve özgürlüğün temelini teşkil ettiği ifade edilebilir³⁹. Güran ifade hürriyetini, demokratik bir rejimde bütün hakların doğması, kazanılması, kabul ettirilmesinin en temel vasıtası olarak açıklamaktadır⁴⁰. Erdoğan'a göre ise ifade hürriyeti, anayasal demokrasinin temel taşlarından biridir ve düşünce, kanaat, tutum veya duyguların barışçıl yoldan dışa vurulmasının serbestliğini anlamını taşımaktadır⁴¹.

Anayasa'nın 26. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen "*Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar*" hükmü gereğince bireyler ya da topluluklar bu haklarını kullanabilmektedirler.

Anayasa'nın 26. maddesinin 2. fıkrasında ise bu hakkın nasıl sınırlanabile-

38 Etik İlkeler, Kurumsal sosyal medya hesabının kullanımı ve yöneticilerin sorumluluğu maddeleri, s. 3.

39 Enver Bozkurt, Süleyman Dost, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü ve Türkiye", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 2002, s. 68.

40 Sait Güran, *İfade Hürriyeti Üzerinde İdare'nin Yetkileri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1969, s. 1.

41 Mustafa Erdoğan, "Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğü: Özgürlükçü Bir Perspektif", Ed. Bekir Berat Özipek, *Teorik ve Pratik Boyutlarıyla İfade Hürriyeti*, Liberal Düşünce Topluluğu, Ankara, 2003, s. 37.

ceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Buna göre düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılması, “*millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla...*” sınırlandırılabilir.

Anayasal hükümlerin yanında birçok uluslararası metinde de ifade özgürlüğüne ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen 10 Aralık 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 19. maddesinde, “*Her ferdin fikir ve ifade özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak fikirlerinden dolayı rahatsız edilmemek, memleket sınırları söz konusu olmaksızın bilgi ve fikirleri her vasıta ile aramak, elde etmek ve yaymak hakkını gerektirir*” demek suretiyle kişilerin coğrafi sınır olmaksızın bilgi ve fikir elde etmek ve bunları yaymak hakkına sahip olduklarını ifade etmektedir. Benzeri şekilde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10. maddesi ile de ifade özgürlüğü tanımlanmıştır. Buna göre, “*herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.*”⁴²

Doktrinde ifade özgürlüğünün, çoğulcu demokratik anlayışın temel yapı taşlarından birini teşkil ettiği ve demokrasiler bakımından vazgeçilmez bir unsur olduğu ifade edilmektedir.⁴³ Genel olarak ifade özgürlüğü bireylerin ya da grupların görüşlerini farklı yollarla açıkça dile getirebilmelerine ve bu yolla toplumun ekseri çoğunluğunca kabul gören doğruların aksini iddia edebilme-

42 Sözleşme’nin 10. maddesinin 2. fıkrası ile sınırlamalara da yer verilmiştir. Buna göre sınırlamalar: “*Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin 12 13 yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir*”. https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_TUR

43 Ömer Keskinsoy, Hande Seher Demir, Semih Batur Kaya, “İfade Özgürlüğü Ekseninde Anayasa Mahkemesinin Hukuku Değiştirme Sorunu”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, 2020, s. 139; Mustafa Erdoğan, *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, Orion Kitabevi, 2011, s. 214 ve 215; Cengiz Gül, “AİHM Kararlarında İfade ve Medya Özgürlüğünün Sınırlandırılması Kriterleri”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, 2019, s. 105 ve 106; Murat Tumay, “Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğü Kavramı, İçeriği ve Sınırlarının Belirlenmesi Sorunu”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, 2020, s. 128.

lerine olanak tanır⁴⁴. Uygulamada ifade özgürlüğüne ilişkin bir terminoloji sorunu olduğu da belirtilmelidir. İfade hürriyeti kavramı yerine: “düşünce hürriyeti”, “fikir hürriyeti”, “düşünce ve tartışma hürriyeti” gibi farklı kavramların kullanıldığı görülmektedir⁴⁵.

Anayasa Mahkemesi birçok kararında ifade özgürlüğüne ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Örnek bir kararında ifade özgürlüğünün, “...insanın serbestçe haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine ulaşabilmesi, edindiği düşünce ve kanaatlerden dolayı kınanamaması ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi ...” anlamına geldiğini ifade eden Yüksek Mahkeme, aynı zamanda bu özgürlüğün mutlak olmadığını, sınırlanabilir bir hak niteliği taşıdığını ve bunun da Anayasa’da yer alan temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasına ilişkin rejim⁴⁶ vasıtasıyla yerine getirilebileceğini dile getirmektedir⁴⁷. Yüksek Mahkeme farklı bir kararında ise toplumsal ve siyasal çoğulculuktan söz edilebilmesi için bireylerin ve grupların her tür düşünceyi özgürce ve barışçıl bir şekilde dile getirebilmeleri gerektiğini dile getirerek bireylerin özgün kişiliklerini, tartışılabildiği ve görüşlerini özgürce ifade edilebildiği ortamlarda gerçekleştirebileceğini ifade etmektedir⁴⁸.

Yüksek Mahkeme, ifade özgürlüğüne yönelik gerçekleştirilebilecek kısıtlama-

44 Atila Yayla, “İfade Hürriyeti Nedir, Ne Değildir?”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Cilt 19, Sayı 74, 2014, s. 139; Ahmet Bahçe, Abdullah Demir, “İfade Özgürlüğünün Teorik Boyutu ve Türk Hukukunda İfade Özgürlüğü”, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 2017, s. 42; Halil Kalabalık, *İnsan Hakları Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 223.

45 Ali Okumuş, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye’de İfade Hürriyeti*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007, s. 34; Reyhan Sunay, *Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları*, LDT Yayınları, Ankara, 2001, s. 8.

46 Temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasına ilişkin rejim Anayasa’nın 13. maddesi ile belirlenmiştir. Madde şu şekildedir: “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz”. Farklı bir kararında Yüksek Mahkeme, temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasına ilişkin şu tespitlerde bulunmuştur: “Anayasa’nın 26. maddesinin asli işlevi herhangi bir ayırım yapmaksızın toplumdaki tüm kesimlerin ifade özgürlüğünü korumaktır. Bu kapsamda Başkanlık kadrosunda görev yapan kamu görevlileri de 26. madde kapsamında ifade özgürlüğünden yararlanır. Dolayısıyla kuralın Başkanlık kadrosunda görev yapan kamu görevlilerinin ifade özgürlüğüne bir sınırlama getirdiğine kuşku bulunmamaktadır. Bu sınırlamanın Anayasa’nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya birkaçına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir”. AYM, T. 13/12/2017, E. 2016/7, K. 2017/171, www.kararlar.gov.tr

47 AYM, T. 05/11/2014, B. No: 2013/1821, § 31 ve 33; Emin Aydın [GK], T. 23/01/2014 B. No: 2013/2602, § 43; 11/03/2015, B. No: 2013/2593, § 28, www.kararlar.gov.tr

48 AYM, T. 11/03/2015, B. No: 2013/2593, § 28, www.kararlar.gov.tr

nın Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan şartlara uygun olması gerektiğini vurgulamaktadır. Aksi halde, bu tür müdahalelerin Anayasa'nın 26. maddesi ile güvence altına alınmış olan ifade özgürlüğünün ihlali anlamını taşıyacağını belirtmektedir. Bu doğrultuda mahkeme, ifade özgürlüğüne yönelik sınırlamaların; kanunla öngörülmesi, Anayasa'nın 26. maddesinin 2. fıkrasında yer alan meşru amaçlara dayanması ve demokratik toplum düzeninin gerekleri ile ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil etmemesi gerektiğini ifade etmektedir.

B. Sosyal Medya Paylaşımlarının Değerlendirilmesi

Sosyal medya, bireylerin ve kurumların etkileşimine olanak tanıyan, iletişimi kolaylaştıran, etkileşim ve paylaşım imkânı sunan bu bağlamda da kullanıcıyı aktif bir konuma getiren platformlardır⁴⁹.

Her bireyin olduğu gibi kamu görevlilerinin de sosyal medya platformlarını kullanmaları ve bu alanlarda paylaşımlarda bulunmaları ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirilmelidir. Buna göre kamu görevlilerinin ifade hürriyetlerini tamamıyla ortadan kaldıracak nitelikteki sınırlamalar, hukukun temel ilkeleri ile bağdaşmayacak ve Anayasa çerçevesinde güvence altına alınan hak ve özgürlükler bakımından aykırılık teşkil edecektir. Uygulamada kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımından kaynaklanan nedenlerle disiplin yaptırımına tabi tutuldukları ve bu nedenle disiplin yaptırımlarının uyumsuzluk konusu haline getirildiği görülmektedir. Çalışmanın bu kısmında Anayasa Mahkemesi ve Danıştayın kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımlarından kaynaklanan uyumsuzluklara bakış açıları örnek kararlar çerçevesinde ele alınmaya çalışılacaktır.

1. Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Paylaşımları

Anayasa Mahkemesi, kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımlarından kaynaklanan başvurularda, ifade özgürlüğü ile kamu hizmetlerinin tarafsızlık, sadakat ve güven esasına dayanan yapısı arasında bir denge bulunup bulunmadığını incelemektedir.

Örnek bir olay, ülke gündemini uzun süre meşgul eden Gezi Parkı olayları sürecinde sosyal medya platformlarından biri olan Facebook üzerinden yaptığı paylaşımlar nedeniyle hakkında disiplin soruşturması başlatılan bir öğretmenin, ifadelerinin iktidardaki siyasi partiyi karalayıcı ve aşağılayıcı nitelikte olduğu gerekçesiyle kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile cezalandı-

49 Korhan Mavnacıoğlu, *Kurumsal İletişimde Sosyal Medya Yönetimi*, Beta Yayınları, İstanbul, 2015, s. 25; Vahap Göksu, *Kamusal Alan ve Siyasal Katılma Mecrası Olarak Sosyal Medya*, Çizgi Kitabevi, Konya, 2016, s. 1.

rılması üzerine ortaya çıkmıştır. Ardından İl İdaresi Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca da kamu yararı ve hizmet gerekleri gerekçesiyle görev yeri değiştirilmiştir. İlgili öğretmen bu işlemin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürerek yargı yoluna başvurmuş; ilk derece mahkemesi, söz konusu paylaşımların görevini sürdürmesine engel teşkil etmediği kanaatiyle atama işlemini iptal etmiştir. Ancak, istinaf aşamasında İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, idarenin işleminde hukuka aykırılık görmeyerek ilk derece mahkemesi kararını bozarak atama işlemini hukuka uygun bulmuştur. İlgili kamu görevlisinin bireysel başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi, sosyal medya paylaşımları nedeniyle uygulanan disiplin yaptırımının ifade özgürlüğüne bir müdahale teşkil ettiğini belirterek; bu müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen kanunilik, meşru amaç ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşullarını taşımaması durumunda, 26. maddede güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edileceğini ifade etmiştir. Mahkeme, somut olayda müdahalenin kanunilik ve meşru amaç koşullarını karşıladığını kabul etmiş; ancak demokratik toplum düzeni yönünden yaptığı değerlendirmede, kamu görevlilerinin de ifade özgürlüğünden yararlanabileceğini, bununla birlikte bu özgürlüğün mutlak olmayıp bazı sınırlamalara tabi tutulabileceğini vurgulamıştır⁵⁰. Anayasa Mahkemesi konuyu ele aldığı bireysel başvuru kararlarında kamu görevlisi olan bir kişinin belirli ayrıcalıklar ve avantajlara sahip olmasının yanında başkalarının tabi olmadığı bazı külfet ve sorumluluklar da taşıdığını dile getirmektedir. Aynı zamanda kişiler kamu görevine kendi özgür iradeleri ile girdiklerinden bu avantaj ve sorumlulukları da baştan kabul etmiş sayılmaktadırlar⁵¹. Bu bağlamda kamu görevlilerinin mesleklerini icra ettikleri zaman dilimi dışında da kamu görevlerini olumsuz etkileyecek durumlardan kaçınmaları gerekmektedir. Bu durum statülerinin gereği olarak katlanmaları gereken külfetler arasında gösterilebilir. Bu külfetlere uyulmaması durumunda da kamu görevlilerinin eylemleri ile orantılı bir şekilde disiplin yaptırımına tabi tutulmalarında herhangi bir hukuka aykırılık söz konusu olmayacaktır⁵².

Anayasa Mahkemesi yukarıda aktarılan örnek olaydaki atama işleminin ise idarenin geniş takdir yetkisi kapsamında gerçekleştirdiği idari bir işlem olduğunu ve bu atama işleminin ilgililer üzerinde bir yaptırım olarak değerlendirilmemesi gerektiğini dile getirmektedir. Mahkeme, atama işleminin kamu görevlerinin etkin olarak yürütülebilmesi için gerekli olan bir araç olduğunu değerlendirmektedir. Bir başka deyişle Yüksek Mahkeme kamu görevlilerinin

50 AYM, MS.Ş., T. 17/11/2021, B. No: 2016/13501, § 34-37.

51 AYM, İhsan Asutay, T. 20/02/2014, B. No: 2012/606, § 38.

52 AYM, Gülistan Atasoy ve Diğerleri [GK], T. 21/01/2021B. No: 2017/15845, § 71.

herhangi kusurlu bir eylemleri bulunmasa da idarenin kamu hizmetinin etkin bir şekilde yürütülebilmesini sağlamak amacıyla bu yetkisini kullanabileceğini dile getirmektedir⁵³. Bu doğrultuda yukarıda aktarılan örnek olayda Yüksek Mahkeme, somut olayın özellikleri değerlendirildiğinde kamu görevlisinin naklen atanması işleminde herhangi bir hukuka aykırılık olmadığını ve naklen atama işleminin zorunlu bir sosyal ihtiyaca karşılık gelmediği ya da orantılı olmadığı yönünde bir değerlendirmenin yapılmasının mümkün olmadığını dile getirerek başvurucunun ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğine hükmetmiştir⁵⁴.

Anayasa Mahkemesi, kamu görevlileri tarafından siyasi içerikli sosyal medya paylaşımı yapılmasına ilişkin verdiği kararlarda da ifade özgürlüğü ile kamu hizmetlerinin tarafsız yerine getirilmesi gerekliliği arasındaki dengenin gözetilmesi gerektiğini dile getirmektedir. Buna ilişkin örnek bir olayda, kamu görevlisinin sosyal medya üzerinden bir siyasi partiye açıkça oy talep etmesi üzerine ortaya çıkmıştır⁵⁵. Sosyal medya hesabı üzerinden yapılan paylaşımın sonucu olarak ilgili kamu görevlisine kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilmiş, ilgilinin başvurusu üzerine idare mahkemesi söz konusu disiplin yaptırımında herhangi bir hukuka aykırılık tespit etmeyerek davayı reddetmiş, istinaf aşamasında da Bölge İdare Mahkemesi ilk derece mahkemesinin kararının hukuka uygun olduğuna hükmetmiştir. Bunun üzerine kamu görevlisi Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuş ve Yüksek Mahkeme konunun ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Bu bağlamda yapılan değerlendirmede somut olayda başvuruya konu paylaşımların bir siyasi parti lehine veya aleyhine belirli bir kitleyi ikna etme çabası olarak değerlendirilebileceğini ve bu eylemin sosyal medya hesaplarından yapılmak suretiyle alenileştirildiğini dile getirmiştir. Bu doğrultuda Yüksek Mahkeme, ilgili kamu görevlisi tarafından yapılan sosyal medya paylaşımlarının, idarenin kamusal hizmetleri tarafsızlık ilkesine uygun şekilde yürütme yükümlülüğüne ve demokratik düzenin kırılganlığına karşı güvence sağlama işlevine aykırılık teşkil ettiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu paylaşımlar nedeniyle uygulanan disiplin cezasının meşru bir amaç taşıdığı, zorunlu

53 AYM, Elif Güneysu, T. 07/10/2021, B. No: 2017/31733, § 50 ve 51; AYM., MS.Ş., T. 17/11/2021, B. No: 2016/13501, § 40.

54 AYM, Muhammet Serkan Şener, T. 17/11/2021, B. No: 2016/13501, § 50.

55 İlgili kamu görevlisinden sosyal medya paylaşımı şu şekildedir: “*Kenan Evren cehennem yolculuğuna giderken zihniyetini dünyada unuttu 7 haziranda evren zihniyetini cehenneme postalamak için oylar HDP’ye!*”. Bunun yanında ilgili kamu görevlisinin farklı sosyal medya paylaşımları da soruşturma raporunda mevcuttur: “*Kobani’de destan günüdür yaşa YPJ/YPG*”, “*Kobani düştü düşüyor diyen Tayyip’e merak etme Kobani düşmedi masken düştü!!!*” vb. gibi muhtelif paylaşımlar.

bir toplumsal ihtiyaca karşılık geldiği ve bu nedenle ifade özgürlüğüne yönelik bir ihlal oluşturmadığı yönünde değerlendirmede bulunmuştur⁵⁶.

Farklı bir uyuşmazlıkta kamu görevlisinin görevi icabı katıldığı bir toplantıda yaşananları, sosyal medya hesabından yaptığı, “*İl Disiplin Kurulu toplantısında bulunan Vali Yardımcısı, Adana İl Milli Eğitim Müdürü [T.A.] ve iki kurum müdürü, [S.] İlçe Müdürlüğünde [M.] isimli hizmetlinin lojmandan geç çıkması nedeniyle aldığı kınama cezasının verilmesi yönünde görüş bildirdiler. Aziz Milletimizin nasıl yönetildiğini görün, bilin ve takdiri siz verin diye bir il müdürünün personelini harcaması değil sahip çıkması gerektiğini anlattık*” şeklindeki paylaşımları sebebiyle ortaya çıkmıştır. İlgili kamu görevlisi hakkında disiplin soruşturması başlatılmış ve soruşturma kapsamında, belirli bir paylaşımı sebebiyle kınama cezası, bir siyasi partiye yönelik eleştiri niteliği taşıyan diğer paylaşımları nedeniyle ikinci bir kınama cezası, ayrıca bir gazete haberi ile sınav istatistiklerine ilişkin yaptığı yorum nedeniyle ise uyarma cezası teklif edilmiştir. Nihai değerlendirme sonucunda ise kamu görevlisine kınama disiplin cezası uygulanmıştır. Kamu görevlisinin idare mahkemesinde ilgili idari işlemin iptali gerekçesiyle açmış olduğu dava herhangi bir hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir⁵⁷. İlgili karar kamu görevlisi tarafından istinaf edilmiş ve Bölge İdare Mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararında herhangi bir hukuka aykırılık olmaması gerekçesiyle kararı onamıştır. Akabinde kamu görevlisi, bireysel başvuru yolu ile Anayasa Mahkemesine başvurmuş ve Mahkeme, konunun ifade özgürlüğü bakımından değerlendirilmesi gerektiğini ve söz konusu disiplin cezasının demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olup olmadığının inceleneceğini belirtmiştir. Bu çerçevede Yüksek Mahkeme, kamu görevlilerinin statülerinden kaynaklanan belirli sınırlamalara tabi olabileceklerini kabul etmekle birlikte, bu durumun onların ifade özgürlüğü gibi temel haklarını peşinen ortadan kaldırmayacağını ifade etmiştir. Mahkeme, kamu görevlilerinin de ifade özgürlüğü kapsamında görüş ve eleştirilerini dile getirebileceğini; ancak bunun, görevlerinin ifasını aksatmayacak, tarafsızlık ilkesine zarar vermeyecek ve kamu hizmetinin güvenilirliğini zedelemeyecek

56 AYM, Ramazan Kavak, T. 05/09/2024, B. No: 2017/20729, § 51.

57 İlk derece mahkemesi ret gerekçesi şu şekildedir: “Yapılan incelemede davacının kamu görevlisi sıfatıyla katılmış olduğu bir il disiplin kurulu toplantısına ilişkin bilgileri sosyal medya hesabı üzerinden paylaştığı görülmekle davacıya isnat edilen fiilin sübuta erdiği anlaşılmıştır. Bu durumda, davacının soruşturmaya konu diğer paylaşımlarının gazete haberlerini paylaşma niteliğinde olduğu ve bunun ifade özgürlüğü kapsamında kalıp kalmayacağı tartışmalı olmakla birlikte yukarıda açıklanan davacının kamu görevlisi sıfatıyla katılmış olduğu bir il disiplin kurulu toplantısına ilişkin bilgileri sosyal medya hesabı üzerinden paylaşması ve eleştiri boyutunu aşacak şekilde İl Milli Eğitim Müdürü hakkında ‘bir personeli harcadığı’ şeklinde ifadeler kullanması fiili yönünden kınama cezasının verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.”

şekilde, ölçülü ve dengeli biçimde gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Söz konusu olayda da Yüksek Mahkeme, sosyal medya hesabından paylaşılan ifadelerin kamu görevlisinin yükümlülüklerini yerine getirmediği şeklinde yorumlanmasının mümkün olmadığını, katıldığı bir toplantı hakkında eleştirel bir bilgi paylaşımında bulunduğunu ve kişi tarafından gerçekleştirilen paylaşımların ifade özgürlüğü sınırları çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda Yüksek Mahkeme, kişi hakkında uygulanan disiplin cezasının Anayasa'nın 26. maddesinin ihlal edilmesi sonucunu hüküm altına almıştır⁵⁸. Bu doğrultuda Mahkeme, kamu görevlisi tarafından gerçekleştirilen örnek olay benzeri paylaşımların doğrudan disiplin yaptırımına tabi tutulmalarının doğru olmadığını, ilgili paylaşımların değerlendirilmesinde ifade özgürlüğü kapsamında olan bir husus olup olmadıklarının değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmektedir. Söz konusu paylaşımların ilgili kamu görevlisi tarafından yerine getirilen kamu görevini aksatacak, kamu görevlisinin tarafsızlığına zarar verecek ve kamu hizmetinden beklenen güvenilirliğe aykırılık teşkil edecek bir durum olmaması halinde söz konusu paylaşımların ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Kamu görevlilerinin sorumluluklarından biri de sadakat ve devlete bağlılıktır. Bu doğrultuda kamu görevlilerinin, hizmet yürüttükleri kurumun tüzel kişiliklerini hedef alan ya da kurum itibarını zedeleyen paylaşımlardan kaçınmaları gerekmektedir. Buna ilişkin örnek bir olay, kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımının⁵⁹ yerel bir gazetede haberleştirilmesi üzerine uygulanan disiplin cezası üzerine ortaya çıkmıştır. İdare, sosyal medya paylaşımının, dolaylı

58 AYM, H.Ö.V.Ç., T. 23/02/2022, B. No: 2017/39464, § 41-44.

59 Paylaşım şu şekildedir: “FETÖ temizliği bitti mi? 1 temizlik görevlisi, 3 işçi, 2 bilmem ne... Bu mu??? Adamın çocukları FETÖ'den soruşturuluyor, sülalece yönetici... Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu??? Acaba Antalya bu temizlikten muaf mı??? Antalyalı olmak büyük ayrıcalık mı? Oh, ne ala memleket... Bütün FETÖ'cüler oldu S tarikatından... Sabır sabır da, nereye kadar??? S tarikatına geç AOF'li de olsan hiçbir şey de olamasan, bunlardan da geçtim Sıfır liyakatle yöneticiliği kap... mesai saatinde nargile içmeye giden müdür mü istersiniz? (Adamı kendi partisi bile kovmuş.) Daha ne enstantaneler... Düne kadar bize laf sokup, Erdoğan'ı görünce tüylerim diken diken oluyor, ıyı diyenler, şimdi onu karşılamaya gidiyor. Değiştirilse sözüm yok. Doğru yolu bulmak da bir erdemdir. Yok uyduruk sorumlu unvanlarını kaptırmamak içinse, Allah Be.... versin. Bizler gülüp geçiyoruz... Şükür kimsenin yalakası olmadık. Bu yaşa kadar, ne anadan, ne babadan, ne eşten, ne partiden, ne tarikatlardan torpille işimizi yaptırmadık. Allah da torpille güvenecek kadar seviyesiz hale kimseyi getirmesin. Ne diyelim Ne ODTÜ'sü, ne İTÜ'sü, ne liyakati? Hepsi palavra. Sen torpilden haber ver. Hangi tarikattansın, sen ondan haber ver. Sadece Tayyipçi'ysen ya da liyakat üst düzeyde ise, üstüne üstlük dürüst ve sözünü esirgemeyen biri isen YANMIŞSIN ya. Bu güzel gecede her kim kimin hakkını yiyorsa Allah versin cezasını. Bizden geçti de, Rabbim çocuklarımızı böyle hak yiyen, çakma tarikatçılardan korusun. Hala, ama her şeye rağmen hala güvenimiz sonsuz. Cumhurbaşkanımız er ya da geç bu çarpık ve tuhaf adalet sistemi ile yönetilen yerleri mutlaka düzeltecektir. Zira artık bizim de sabrımız tükeniyor. Bari evlatlarımız üzülmesin. Saygı selam ve dua ile ÖNEMLİ NOT: Yukarıdaki mahlukatlara bakıp cumhurbaşkanına tek bir söz söylemeyin. Çünkü onlar ona tek bir oy bile vermediler. Adımın Lale olduğu kadar da eminim.”

yoldan kurumun tüzel kişiliğini hedef aldığını, idarecileri töhmet altında bıraktığını ve kamuoyunda kurum hakkında olumsuz bir algı oluşturma çabası amacını taşıdığını dile getirmektedir. Bu kapsamda idare, söz konusu eylemin devlet memuru vakarına yakışmayan, itibar ve güven duygusunu ortadan kaldıran bir nitelik taşıdığı gerekçesiyle çalışan hakkında disiplin soruşturması süreci başlatmış ve disiplin cezası vermiştir. Disiplin cezası ilk derece mahkemesi tarafından hukuka aykırı bulunmuş⁶⁰ idarenin istinaf başvurusu üzerine istinaf makamı, ilgili kamu görevlisinin yapmış olduğu paylaşımların disiplin sürecinde üzerine atılı olan fiilleri işlediğinin delili olarak görmüş ve uygulanan disiplin cezasının hukuka uygun olduğunu ve ilk derece mahkemesinin aksi yöndeki kararının hukuki isabet taşımadığını dile getirerek iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yoluyla taşınan uyuşmazlık kapsamında Yüksek Mahkeme, başvuru kamu görevlisi tarafından yapılan sosyal medya paylaşımlarının, yalnızca FETÖ yapılanmasına yönelik yürütülen soruşturmalar sonucunda boşalan kadrolara yapılan yönetici atamalarına ilişkin eleştirel nitelikte değerlendirmeler içerdiğini belirtmiştir. Mahkeme, söz konusu paylaşımlarda eleştirilen kurumlara veya kişilere ilişkin doğrudan bilgi ifşası ya da isnat teşkil edecek bir içerik bulunmadığını, ayrıca bu paylaşımların başvuruçunun çalıştığı kurumu veya mesai arkadaşlarını hedef aldığı yönündeki iddiaların zorlama yorumlar niteliğinde olduğunu vurgulamıştır. Bu doğrultuda Yüksek Mahkeme, idarenin ve BİM'in başvuruçunun disiplin cezası ile cezalandırılmasını meşru kılacak ilgili cezanın zorunlu bir toplumsal ihtiyaca karşılık geldiğine yönelik yeterli bir gerekçe ortaya koymadığını dile getirerek kamu görevlisine uygulanan disiplin cezasının Anayasa'nın 26. maddesinde düzenlenen temel hak ve hürriyetlerden biri olan ifade özgürlüğünün ihlal edilmiş olduğuna hükmetmiştir⁶¹. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi, kamu görevlileri tarafından da eleştirel mahiyette paylaşımlar yapılmasının mümkün olabileceğini ve bu paylaşımların kişiler ya da kurumlar hakkında ağır isnatlar içermediği müddetçe Anayasa'nın 26. maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmektedir. Anayasa Mahkemesi, kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımlarını ve bu

60 İlk derece mahkemesi ilgili kararı, kamu görevlisinin sosyal medya platformu üzerinden gerçekleştirdiği paylaşımların eleştiri mahiyetinde olduğunu ve söz konusu içeriklerde herhangi bir kurum ya da kişiye doğrudan atıfta bulunulmadığını gerekçesiyle iptal etmiştir. Bu doğrultuda, kamu görevlisinin çalıştığı kurumu ya da kurum yöneticilerini mesnetsiz biçimde suçladığına dair iddiaların hukuki dayanağının bulunmadığı, ayrıca idarecileri töhmet altında bırakma ya da kamuoyu nezdinde algı oluşturma yönünde bir kastın sübuta ermediği sonucuna varmıştır. Mahkeme, tüm bu gerekçelerle uygulanan disiplin cezasının hukuka aykırı olduğu kanaatine vararak söz konusu işlemin iptaline karar vermiştir.

61 AYM, L.Ç., T. 18/10/2022, B. No: 2018/36354, § 35 ve 39.

kapsamda ifade özgürlüğünü değerlendirdiği kararlarında, toplumsal ve siyasal içerikli paylaşımların kamu hizmetinin tarafsızlık ve güven esaslarıyla nasıl bağdaştığını ele almakta ve söz konusu dengeyi kurma konusunda değerlendirmelerde bulunmaktadır. Buna ilişkin önemli bir örnek de bir kamu görevlisinin, “Barış İçin Akademisyenler Bildirisi” veya “Bu Suça Ortak Olmayacağız Bildirisi” olarak adlandırılan metni sosyal medya hesabı üzerinden paylaşması sonucunda ilgili hakkında tesis edilen kınama cezası üzerine ortaya çıkmıştır. Mahkeme, söz konusu bildirinin “terörle mücadeleye karşı bir tutum içerdiği” yönündeki iddiaların sübuta erdiği kanaatine varıldığını belirtmiş ancak bu durumu daha geniş bir ifade özgürlüğü çerçevesinde ele almıştır. Kararda, bir kamu görevlisinin herkes gibi herhangi bir olaya ilişkin düşünceye sahip olabileceği ve düşüncelerini ifade etme hakkı olduğu dile getirilmiştir. Bununla birlikte Mahkeme, somut olayda eğitim öğretimden sorumlu bir kişinin, ülkenin belirli bir bölgesinde devam eden şiddet olaylarını tek bir açıdan değerlendiren ve tamamen devleti suçlayıcı bir şekilde ele alan bir bildiriye paylaşmasının, kamu görevlisinden beklenen özel güven ve tarafsızlık yükümlülüğüne aykırılık teşkil ettiğini ifade etmiştir. Özellikle kişinin yapmış olduğu meslek göz önünde bulundurulduğunda bir öğretmenin bu şekilde paylaşımlarda bulunmuş olmasının başta öğrencileri olmak üzere kendisinden nesnel davranma beklentisi içerisinde olan diğer kişilere de tek yanlı, uygunsuz ve şiddetli etkiler ortaya çıkarma potansiyeli olan fikirleri yayma riski yarattığı kabul edilmelidir. Bu doğrultuda Yüksek Mahkeme, kamu görevlilerinin hizmet dışında gerçekleştirmiş olduğu eylemler vasıtasıyla içinde bulundukları statünün sağladığı itibar ve güvene aykırılık teşkil eden davranışlardan kaçınmaları gerektiğini vurgulamıştır. Mahkeme, kamu görevlisinin kamu hizmetine duyulan güveni zedeleyebilecek nitelikteki tutum ve davranışlarının, kamu görevliliği statüsünün gerektirdiği etik ilkelere aykırılık oluşturduğunu belirtmiş ve somut olayda uygulanan disiplin cezasının, zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığı gerekçesiyle hukuka uygun olduğu sonucuna varmıştır. Aynı zamanda Yüksek Mahkeme, disiplin cezalarının memurların kariyeri üzerinde bir etkinin olduğunu dile getirmiştir. Ancak somut olayda başvuru hakkında tesis edilen kınama disiplin cezasının, söz konusu eylemin niteliği ve kamu hizmetinin gerektirdiği etik ilkeler dikkate alındığında, ölçüsüz bir müdahale olarak değerlendirilemeyeceğini dolayısıyla da orantılılık ilkesine aykırılık teşkil eden bir ceza söz konusu olmadığı sonucuna varmıştır⁶². Bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi tarafından ele alınan yukarıdaki kararlar çerçevesinde kamu görevlilerinin sosyal medya platformlarını kullanmaları hususunun en temel haklarından birini teşkil et-

62 AYM, G.Ş., T. 28/03/2024, B. No: 2019/655, § 32 ve 36.

tiği belirtilmelidir. Bunun yanında kamu görevlilerinin Anayasal olarak kendilerine tanınmış olan bu özgürlüğü kullanırken, kamu hizmetlerinin tarafsızlığı ve güvenilirliğini tehlikeye atacak tutumlardan da kaçınmaları gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi, aksi davranışların kamu hizmetlerine olan güveni zedeleyeceğini dile getirmektedir. Bu bağlamda Yüksek Mahkeme, özellikle eğitim gibi hassas görevlerde bulunanların paylaşımlarının gerek öğrenci ve gerekse toplum nezdinde tek taraflı ve etkili sonuçlar doğurabileceğinden sosyal mecraların kullanımı ve bu mecralarda gerçekleştirilecek paylaşımlar konusunda daha dikkatli davranılması gerektiği hususuna dikkat çekmektedir.

2. Danıştay Kararlarında Kamu Görevlilerinin Sosyal Medya Paylaşımları

Danıştayın da kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımlarına ilişkin uyuşmazlıklarda, bireylerin ifade özgürlükleri ile kamu hizmetinin gerekleri arasında bir denge kurmaya çalıştığı görülmektedir. Bu doğrultuda örnek bir kararında Yüksek Mahkeme, polis memurunun sosyal medya platformlarından birinde yapılan paylaşımın⁶³ altına yazdığı, “*memurların omuzları üzerine basa basa yükseldin. Taltifleri haksız yere toparladın da yükseldin. Memura eski model ekip aracı vererek, kendine son model makam aracı yaparak yükseldin...O omuza takılan yıldızlarda, çelenklerde memurun emeği ve alın teri var. Üstüne üstlük tepeden bakıp ego tatmin ediyorsun ya... Haram zehir zakkım olsun demek lazım sadece!*” şeklindeki yorum sebebiyle disiplin yaptırımına tabi tutulması işlemini ele almıştır. Söz konusu kamu görevlisi hakkında başlatılan disiplin soruşturmasının sonunda ilgili kişiye amir ya da üstlerinin eylem ya da işlemlerini eleştirici nitelikte söz söylemek ya da yazı yazmak fiilinde bulunduğu gerekçesiyle on ay kısa süreli durdurma cezası verilmiştir. İlk derece mahkemesi, disiplin cezası uygulanan kamu görevlisinin, söz konusu sosyal medyadaki profil sayfasının kendisine ait olmadığı şeklindeki savunmasının ispata muhtaç olduğunu, ilgilinin soruşturması devam ederken veya ifadesi alındığında böyle bir iddiada bulunulmamış olduğunu ve bu nedenle kamu görevlisinin iddialarına itibar edilemeyeceğini dile getirmiştir. Buna göre ilk derece mahkemesi, ilgili hakkında uygulanan disiplin cezasının hukuka uygun olduğu kanaatine varmıştır. Temyiz başvurusu üzerine Danıştay 5. Dairesi konuyu ele almış ve söz konusu sosyal medya platformunda yapılan yorumun

63 Paylaşım şu şekildedir: “*Polis okulunda dersimize giren 2. sınıf müdürün sözlerini hala unutamıyorum: ‘Seneler önce biz köy kahvesinde otururken, bir kamyon yanaştırdılar kahveye ve dediler ki, hadi bakalım ortaokul bitirenler komiser, ilkokul bitirenler polis memuru oldunuz... Sonra bizi kamyonu doldurup Ankara’ya götürdüler... Ben ortaokul bitirmiştım ve o gün bugündür rütbe alarak bu zamana kadar geldik’.*”

ismine yer verilmeyen bir emniyet müdürünün sözlerinin alıntılandığı bir paylaşıma yönelik yapıldığı, bu paylaşım ile ilgili kişinin ismine yer verilmediği gibi, kamu görevlisinin disiplin cezası almasına neden olan yorumunda da herhangi bir isim, ünvan, makam, yer ve tarih gibi herhangi bir kişiyi hedef almadığı ve yapılan yorumun mesleki sıkıntıları dile getirme mahiyetinde olduğu, sonuç olarak da ilgili yorumun kişinin kendi amir ve üstlerinin eylem ya da işlemlerini eleştirdiği şeklinde yorumlanmasının mümkün olmadığını dile getirmiştir. Bu nedenle kişi hakkında uygulanan ve uyuşmazlık konusu haline getirilen disiplin cezasının hukuka uygun olmadığı gerekçesiyle davanın reddi yönünde verilen idare mahkemesi kararında da hukuki isabet bulunmadığı şeklinde hüküm kurmuştur⁶⁴. Buna göre kamu görevlilerinin sosyal medya mecralarında yaptıkları yorumların kamu hizmetinin gereklerine aykırılık teşkil edip etmediği değerlendirmesi yapılmalıdır. Bu bağlamda kamu hizmetlerinin gereklerine aykırılık teşkil etmeyen ve ifade özgürlüğünün kullanımı kapsamında değerlendirilmesi gereken hususlar nedeniyle de ilgililer hakkında disiplin yaptırımlarının uygulanmasının hukuka uygun olmayacağı ifade edilmelidir.

Kamu görevlilerinin sosyal medya kullanımlarında dikkat etmeleri gereken önemli hususlardan biri de siyasi ve ideolojik paylaşımlar hususundadır. Buna yönelik örnek bir olay da bir kamu görevlisinin hakkında sosyal medya platformlarından birinde terör örgütü lehine siyasi veya ideolojik resim ve afiş paylaştığı gerekçesiyle hakkında adli soruşturma yürütüldüğünün idarece tespit edilmesi üzerine ortaya çıkmıştır. İlgili kamu görevlisi hakkında başlatılan disiplin soruşturması neticesinde söz konusu paylaşımların devlet memurluğuna yakışmayacak şekilde ve terör örgütlerini över nitelikte olduğu gerekçesiyle kamu görevlisi hakkında devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmiştir. İdari işlemin iptali talebi ile açılan davada idare mahkemesi, dava konusu işlemde herhangi bir hukuka aykırılık olmadığı gerekçesiyle davanın reddine hükmetmiştir. İstinaf başvurusu üzerine Bölge İdare Mahkemesi, kamu görevlisinin sosyal medya hesapları üzerinden terör örgütleri lehine birtakım paylaşımlarda bulunduğu sübuta erdiğini dile getirmiştir. Ancak mahkeme, söz konusu paylaşımların yasaklanmış içerik barındırmadığını ya da basılı bir şekilde dağıtıldığı ve teşhir edildiğine yönelik herhangi bir bilgi bulunmadığı belirtmiştir. Bu kapsamda Yüksek Mahkeme, bahse konu eylemin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda zikredilen ve çalışanların devlet memurluğundan çıkarılmasını gerektiren durumlardan birisi içerisinde yer almadığı gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararını bozmuştur. Bozma kararı üzerine idare, temyiz başvurusunda bulunmuş ve konu Danıştay 12. Dairesi tarafından ele

64 Danıştay 5. Dairesi, T. 24/04/2019, E. 2016/23808, K. 2019/2937, www.kazanci.com.tr

alınmıştır. Yüksek Mahkeme, yapmış olduğu değerlendirmede söz konusu paylaşımların devletin aleyhine ve bölünmez bütünlüğüne karşı propaganda mahiyetinde olduğunu dile getirmiştir. Bu çerçevede ilgili kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımlarının nitelik ve ağırlığı itibarıyla devlet memuriyetinden çıkarılmayı gerektiren eylemler arasında sayılabileceği kanaatine varılmıştır. Mahkeme, bu doğrultuda uygulanan disiplin cezasının hukuka uygun olduğunu vurgulamış ve aksi yöndeki Bölge İdare Mahkemesi kararının hukuki isabet taşımadığını ifade etmiştir⁶⁵. Bu doğrultuda bireylerin sosyal medya paylaşımları vasıtasıyla, devletin birliği, bütünlüğü ve anayasal düzen aleyhine tutum sergilemeleri durumunda kamu hizmetlerinin zarar göreceği ve nihayetinde de ortaya çıkan disiplin yaptırımlarının ölçülü ve meşru olarak kabul edilebileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca bu karar ile sosyal medya araçları kullanan kamu görevlilerinin, bu mecralarda gerçekleştirdikleri paylaşımlarda kamusal sorumluluk bilinci ile hareket etmeleri gerektiği de ortaya konmaktadır.

Sosyal medya platformlarının en önemli fonksiyonlarından biri de bireyler arasındaki etkileşimin sağlanmasıdır. Ancak bu etkileşim esnasında kamu görevlilerinin icra ettikleri mesleğin icaplarına göre hareket etmeleri diğer bir deyişle kamu hizmetlerinin gereklerine uygun davranmaları gerekir. Buna ilişkin örnek bir olay da öğretim üyesinin sosyal medya üzerinden ve üniversite dışında bölüm öğrencilerinden bazıları ile öğretim üyesi-öğrenci ilişkisinin sınırlarını aşan düzeyde kişisel bir yakınlık kurması ile ortaya çıkmıştır. Durumun öğrenilmesinin ardından disiplin soruşturması başlatılan kişi hakkında yüz kızartıcı ve utanç verici mahiyette eylemlerde bulunduğu gerekçesiyle kamu görevinden çıkarma cezası uygulanmıştır. Kamu görevlisinin uygulanan disiplin cezasının iptaline yönelik açmış olduğu davada ilk derece mahkemesi dosyada mevcut olan öğrenci ifadeleri ve sosyal medya yazışmalarının sabit olduğu gerekçesiyle davayı reddetmiş, Bölge İdare Mahkemesi istinaf başvurusuna konu kararın hukuka ve usule uygun olduğuna karar vermiş ve temyiz aşamasında Danıştay 8. Dairesi de Bölge İdare Mahkemesinin vermiş olduğu kararda herhangi bir hukuka aykırılık görmemiştir.⁶⁶ Buna göre kamu görevlilerinin mesleki etik standartlarına dikkat etmeleri gerektiği ifade edilmelidir.

Benzer bir durum görsel sanatlar öğretmeni olan davacının sosyal medya paylaşımları sebebiyle devlet memurluğundan çıkarılması üzerine söz konusu olmuştur. Öğretmen, kimliği belirsiz kadınlara dövme yapar görüldüğü resim-

65 Danıştay 12. Dairesi, T. 23/11/2023, E. 2020/3259, K. 2023/5985, www.kazanci.com.tr; Benzer karar için bkz: Danıştay 12. Dairesi, T. 16/10/2023, E. 2020/1243, K. 2023/4966, www.kazanci.com.tr

66 Danıştay 8. Dairesi, T. 13/10/2022, E. 2021/1211, K. 2022/5639, www.kazanci.com.tr

leri sosyal medya hesabından paylaşmış Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bu paylaşımlar nedeniyle disiplin soruşturması başlatılarak ilgili hakkında devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmiştir. Disiplin cezasının iptaline yönelik başlatılan yargı sürecinde ilk derece mahkemesi öğretmenin paylaşımını kabul etmesi üzerine cezayı hukuka uygun bulmuş, istinaf başvurusu üzerine Bölge İdare Mahkemesi, dövme yapılan kadınların cinsel yönlerinin ortaya konulmadığı, söz konusu fotoğrafların kısa süre içerisinde sosyal medyadan kaldırıldığı ve söz konusu fiilin memurluk sıfatıyla bağdaşmayacak nitelikte olmadığı değerlendirilmesinde bulunarak söz konusu disiplin cezasının kanunilik ve tipiklik ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir. Bölge İdare Mahkemesi'nin bu kararı Danıştay tarafından da onanmıştır⁶⁷. Devlet memurluğundan çıkarılma ile sonuçlanan farklı bir sosyal medya paylaşımında hemşire, yasaklanmış yayınları basmak, çoğaltmak, dağıtmak ve teşhir etmek gerekçesiyle devlet memurluğundan çıkarma cezası almıştır. Disiplin yaptırımına karşı açılan davada ilk derece mahkemesi, tipik unsurunun oluşmadığı ve söz konusu disiplin cezasının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle iptaline karar vermiştir. İdarenin istinaf başvurusu üzerine Bölge İdare Mahkemesi, söz konusu paylaşımların ideolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozacak eylemler olarak değerlendirilebileceğini belirterek uygulanan devlet memurluğundan çıkarma cezasının hukuka uygun olduğunu belirtmiştir. Temyiz incelemesinde de Danıştay söz konusu eylemler nedeniyle uygulanan disiplin yaptırımını hukuka uygun olduğuna karar vermiş ve bu çerçevede memuriyetten çıkarma cezası kesinleşmiştir⁶⁸.

Danıştayın, idareye tanınan takdir yetkisi kapsamında bir kamu görevlisinin hizmet sınıfının değiştirilip değiştirilemeyeceğini ele aldığı bir kararında sosyal medya paylaşımlarından ötürü Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenin hizmet sınıfının memur olarak değiştirilip değiştirilemeyeceğini incelemiştir. Olayda ilgili öğretmen, veliler tarafından sosyal medya paylaşımları ve ders içeriği ile ilgili sürekli şikâyet edilmiş, bu şikâyetlerin neticesinde iki defa kınama ve iki defa kademe ilerlemesinin durdurulması disiplin cezası uygulanmış ve ilgili öğretmenin hizmet sınıfı “memur” olarak değiştirilmiştir. İlgili idari işlemin aleyhine açılan davada idare mahkemesi, açık bir mesleki yeterliliğin tespit edilemediği gerekçesiyle ideal işlemi iptal etmiştir. Bölge İdare Mahkemesi, ilk derece mahkemesinin kararını hukuka uygun bulmuştur. İdarenin temyiz başvurusu üzerine Danıştay, hizmet sınıfı değişikliği yapma

67 Danıştay 12. Dairesi, T. 05/06/2023, E. 2019/6110, K. 2023/3155, www.kazanci.com.tr

68 Danıştay 12. Dairesi, T. 23/10/2023, E. 2020/1728, K. 2023/5214, www.kazanci.com.tr; Benzer bir karar için bkz: Danıştay 12. Dairesi, T. 07/06/2023, E. 2019/2111, K. 2023/3244, www.kazanci.com.tr

yönündeki işlemin idarenin takdir yetkisi içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini ifade ederek söz konusu Bölge İdare Mahkemesi kararını bozmuştur⁶⁹.

Sonuç olarak kamu görevlilerinin sosyal medya platformlarını kullanımı konusunda topyekûn yasaklayıcı bir hükmün mevcut olmadığı ancak kamu görevlisi olmanın ortaya çıkardığı birtakım yükümlülüklerin bu platformların kullanımı esnasında gözetilmesi gerektiği ifade edilmelidir. Yukarıda ele alınan kararların da Danıştay, kamu görevlileri tarafından sosyal medya mecraları gibi platformlarda yapılan paylaşımların, tamamıyla özel alan olarak değerlendirilmeyeceğini bu doğrultuda söz konusu paylaşımların kamu görevlisi statüsü ile bağdaşıp bağdaşmayacağını incelenebileceğini ifade etmektedir.

Yukarıda ele alınan kararlarda da görüldüğü üzere Danıştay, ifade özgürlüğünün anayasal sınırlar içerisinde kalmak suretiyle kamu görevlileri bakımından sınıflandırılabilirliğini dile getirilerek; hakaret, siyasal paylaşımlar, terör örgütü propagandası veya şiddet içeren beyanlar gibi beyanların ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmeyeceğini dolayısıyla da disiplin cezası gerekçesi olarak kullanılabilirliğini kabul etmektedir. Yüksek Mahkeme, kamu görevlilerinin devlete sadakat ve siyasi tarafsızlık yükümlülüğü altında bulunduklarını dile getirerek sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen paylaşımların devletin bütünlüğüne aykırılık teşkil etmemesi gerektiğini, siyasi parti propagandası mahiyetinde paylaşımların ya da kurumların işleyişini zedeleyen, hiyerarşik ilişkiyi bozan paylaşımların sadakat ve siyasi tarafsızlık gibi yükümlülüklerle aykırılık teşkil edebileceğini belirtmektedir. Yüksek Mahkeme kararlarından çıkarılabilecek önemli bir sonuçta, sosyal medya paylaşımlarının hangi disiplin suçuna karşılık geldiğinin açık bir şekilde ve kanuna uygun olarak gösterilmesi gerekliliğidir bu nokta aksi durumda tipik ve kanunilik ilkesi ihlal edilmiş olacak ve uygulanan disiplin cezası iptal edilebilecektir.

Sonuç ve Değerlendirme

Günümüzde sosyal medya platformları, bireyler tarafından yoğun bir şekilde kullanılan, içerik üretme ve anlık paylaşımda bulunma yoluyla etkileşimde bulunan dijital mecralar haline gelmiştir. Söz konusu iletişim vasıtaları yoluyla bireyler kendi sosyal çevrelerinin dışına çıkarak herkesle doğrudan iletişim kurulabilmektedirler. Bu durum, zaman zaman gerçekleştirilen paylaşımların içeriği bakımından sorgulanmasına ve yargı organına yansıyan uyuşmazlıklar haline gelmesine neden olmaktadır.

Kamu görevlilerinin de bu platformlara dahil olma/hesap açma konusunda herhangi bir sınırlamaya tabi olmadıkları bilinmektedir. Bu doğrultuda kamu

69 Danıştay 2. Dairesi, T. 16/03/2021, E. 2020/2159, K. 2021/633, www.kazanci.com.tr

görevlileri de diğer bireyler gibi söz konusu platformları kullanmakta, içerik üretmekte ve çeşitli paylaşımlarda bulunmaları söz konusu olabilmektedir. Ancak kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları nedeniyle disiplin yaptırımına tabi tutuldukları ve bu durumun yargıya intikal ettiği birçok vaka da bulunmaktadır. Bu doğrultuda ilgili disiplin yaptırımları hukuka uygunluk bakımından denetlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi, kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımlarını ele aldığı uyumsuzluklarda ekseriyetle konuyu Anayasanın “düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” kenar başlığını taşıyan 26. maddesi bağlamında ele almaktadır. Bu madde uyarınca, herkes, her türlü araçla düşüncesini açıklama ve yayma hürriyetine sahiptir. Ancak bu özgürlüğünde mutlak bir hak olarak değil, belirli sınırlamalara tabi bir hak olarak düzenlendiği ifade edilmelidir. Bu çerçevede Yüksek Mahkeme, 26. madde kapsamında yapılacak sınırlamaların, Anayasa’nın 13. maddesinde yer alan “hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına” ilişkin kriterlere uygun olması gerektiğini vurgulamaktadır. Mahkemeye göre, kanunla öngörülmeyen, demokratik toplum düzeni bakımından gerekli olmayan veya ölçülülük ilkesine aykırı olan sınırlamalar, 26. maddede güvence altına alınan ifade özgürlüğünü ihlal niteliği taşımaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda Anayasa Mahkemesi’nin, kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımları sebebiyle disiplin yaptırımına tabi tutulması ve bu yaptırımların hukuka uygun olarak kabul edilebilmesine yönelik değerlendirmelerinde üç kriter aradığı görülmektedir. Bunlar; kanunilik ilkesine riayet edilmesi, Anayasa’nın ilgili maddelerinde belirtilen nedenlere dayanma ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk kriterleridir. Kanunilik ilkesi kapsamında, kamu görevlilerine uygulanacak disiplin yaptırımlarının açık yasal dayanağı bulunmasının bir zorunluluk olduğu ifade edilmektedir. Bir başka ifadeyle, kanunda açıkça öngörülmemiş bir disiplin cezası uygulanması, hukukun temel ilkeleriyle bağdaşmayacak olup, bu tür bir işlem baştan itibaren hukuka aykırı kabul edilecektir. İkinci olarak Yüksek Mahkeme, konuyu ele aldığı birçok kararında söz konusu sınırlamaların meşru bir amacının olması gerektiğini dile getirmektedir. Meşru amacın ne olduğu Anayasa’nın 26. maddesinin 2. fıkrasında açıkça ifade edilmiştir. Bunun yanında uluslararası mahkeme kararlarında da meşru amacın varlığına ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), kamu görevlilerine uygulanacak disiplin cezalarının meşru bir amaca hizmet edip etmediği değerlendirmesini yaparken, yalnızca mevzuatta ilgili yaptırımın düzenlenmiş olmasını yeterli görmemektedir. Mahkeme, bu konuda somut bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulduğunu dile getirmektedir. Buna göre kamu görevlilerine uygulanacak

disiplin yaptırımlarının meşru bir amaca hizmet ettiğini ifade edebilmek için, ilgili kişiler tarafından gerçekleştirilen eylemlerin kamu hizmetinin gereği gibi yerine getirilmesini etkilediği, kamu hizmetinin sürekliliğini sekteye uğrattığı veya ilgili kamu görevlisinin görev yaptığı kurumun itibarını zedelediği tespitlerinin açıkça yapılmış olması gerekmektedir.

Kamu görevlilerinin sosyal medya paylaşımlarından ötürü uygulanan disiplin yaptırımlarının hukuka uygun kabul edilebilmesi için üçüncü kriter, ilgili sınırlandırmaların demokratik toplum düzeni bakımından gerekli olmasıdır. Anayasa Mahkemesi, bir sınırlandırmanın demokratik toplum düzeni bakımından gerekli kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamasını ve söz konusu eylem ile uygulanan ceza arasında bir orantı olması gerektiğini belirtmektedir. Bir müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için ilgili kısıtlamanın amacı bakımından elverişli olması, başvurulabilecek son çare niteliği taşıması ve alınabilecek önlemler arasında en hafifi olması gerekmektedir. Bu manada sınırlama bakımından amaca ulaşmaya hizmet etmeyen yahut hedeflenen amaca ulaşma konusunda bariz bir biçimde ağır müdahale niteliği taşıyan sınırlamalar toplumsal ihtiyacı karşılayan bir önlem olarak ifade edilmeyecektir. Diğer taraftan orantılılık ise hedef ile sınırlama arasında bir dengesizlik bulunmamasına işaret eder. Bireyin hakkı ile kamunun menfaati arasında bir denge bulunmalıdır. Bu manada kamunun menfaati sağlanmaya çalışılırken bireylerin hak ve özgürlük alanına gereğinden fazla müdahalede bulunulması orantılılık ilkesiyle ters düşecektir.

Anayasa Mahkemesi, kamu görevlisi statüsüne sahip olmanın, kimi zaman bu statüye sahip olmayan kişilerin tabi olmadığı bazı sınırlamalara riayet etmeyi de gerektirdiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda kamu görevlileri bazı hususlarda özel sorumluluk ve sınırlamalara tabi tutulabileceklerdir. Ancak Yüksek Mahkeme, bu durumun kamu görevlilerinin birey olarak düşünce ve ifade özgürlüklerini tamamıyla ortadan kaldıracak şekilde değerlendirilmesinin mümkün olmadığını da belirtmektedir. Bu doğrultuda kamu görevlilerinin siyasal ya da toplumsal olaylara ilişkin görüşlerini beyan etmeleri ve tercih belirtme haklarının varlığının Anayasal olarak güvence altına alındığı bilinmektedir. Hal böyle iken, anayasal hakların kullanımı sırasında kamu görevliliğinin ortaya çıkardığı birtakım sorumluluklarında bilincinde olmak gerekmektedir. Bu noktada Yüksek Mahkeme, kamu görevlilerinin siyasi yansızlık ilkesine uygun kamu görevi icra etmelerini; görüşlerini beyan ederken tarafsızlıklarına gölge düşürebilecek, vatandaşların kamu hizmetlerine duydukları güveni sarsabilecek bir denge içerisinde hareket etmeleri gerekliliğinin önemine işaret etmektedir.

KAYNAKLAR

- Bahçe, Ahmet; Demir, Abdullah, “İfade Özgürlüğünün Teorik Boyutu ve Türk Hukukunda İfade Özgürlüğü”, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 2017, ss. 41-80.
- Bozkurt, Enver; Dost, Süleyman, “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İfade Özgürlüğü ve Türkiye”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 2002, ss. 47-74.
- Çağlayan, Ramazan, *İdari Yaptırımlar Hukuku (Kabahatler Kanunu Yorumu)*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
- Davis, Daniel J.; Tammy, E. Beck, “How Social Media Disrupts Institutions: Exploring the Intersection of Online Disinformation, Digital Materiality and Field-Level Change”, *Information and Organization*, Cilt 33, Sayı 4, 2023, ss. 1-20.
- Dilaveroğlu, Arzu, “Kamu Yönetimi İçin Sosyal Medya Politika Önerisi”, Ed. Mustafa Lütfi Şen, *Sessiz Gemi (Prof. Dr. Bilal ERYILMAZ’a Armağan)*, Cilt 2, Marmara Belediyeler Birliği, İstanbul, 2022, ss. 347-360.
- Erdoğan, Mustafa, “Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğü: Özgürlükçü Bir Perspektif”, içinde *Teorik ve Pratik Boyutlarıyla İfade Hürriyeti*, Ed. Bekir Berat Özipek, Liberal Düşünce Topluluğu, 2003, ss. 8-13.
- Erdoğan, Mustafa, *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, Orion Kitabevi, Ankara, 2011.
- Fiş-Üstün, Gül, “Disiplin Soruşturamalarında Hukuka Aykırı Deliller”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, 2018, ss. 17-35.
- Giritli, İsmet; Bilgen, Pertev; Akgüner, Tayfun, *İdare Hukuku*, Der Yayınları, İstanbul, 2008.
- Gözler, Kemal, *İdare Hukuku*, Cilt 2, Ekin Yayınları, Bursa, 2009.
- Gradwohl, Ronen; Yuval Heller; Arye Hillman, “How Social Media Can Undermine Democracy”, *European Journal of Political Economy*, Cilt 86, 2025, ss. 1-41.
- Gül, Cengiz, “AİHM Kararlarında İfade ve Medya Özgürlüğünün Sınırlandırılması Kriterleri”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, 2019, ss. 105-126.
- Göksu, Vahap, *Kamusal Alan ve Siyasal Katılma Mecrası Olarak Sosyal Medya*, Çizgi Kitabevi, Konya, 2016.
- Günday, Metin, *İdare Hukuku*, 11. Bası, İmaj Yayınevi, Ankara, 2017.
- Güran, Sait, *İfade Hürriyeti Üzerinde İdare’nin Yetkileri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1969.
- Kalabalık, Halil, *İnsan Hakları Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Keskinsoy, Ömer; Demir, Hande Seher; Semih Batur Kaya, “İfade Özgürlüğü Ekseninde Anayasa Mahkemesinin Hukuku Değiştirme Sorunu”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, 2020, ss. 139-190.
- Mavnacıoğlu, Korhan, *Kurumsal İletişimde Sosyal Medya Yönetimi*, Beta Yayınları, İstanbul, 2015.
- Okumuş, Ali, *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye’de İfade Hürriyeti*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.
- Onar, Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, 2. Cilt, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1964.

- Özay, İl Han, *İdari Yaptırımlar*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1985.
- Şen, A. Fulya; Şen, Y. Furkan, “Sosyal Medya, İletişim Hakkı ve İfade Özgürlüğü Üzerine Bir Değerlendirme”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 2, 2015.
- Sievi, Luzia; Pawelec, Maria, “(How) Should Security Authorities Counter False Information on Social Media in Crises? A Democracy-Theoretical and Ethical Reflection”, *International Journal of Disaster Risk Reduction*, Cilt 116, 2025.
- Sobacı, M. Zahit; Köseoğlu, Özer; Karkın, Naci, *Belediyelerde Sosyal Medya*, Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, İstanbul, 2015.
- Sunay, Reyhan, *Avrupa Sözleşmesinde ve Türk Anayasasında İfade Hürriyetinin Muhtevası ve Sınırları*, LDT Yayınları, Ankara, 2001.
- Tan, Turgut, *İdare Hukuku*, 9. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2020.
- Tortop, Nuri, “Disiplin, Disiplin Cezaları ve Disiplin Suçları”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 3, 1983, ss. 89-100.
- Tumay, Murat, “Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğü Kavramı, İçeriği ve Sınırlarının Belirlenmesi Sorunu”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, 2020, ss. 117-130.
- Tutum, Cahit, *Personel Yönetimi*, 2. Bası, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, 1979.
- Wang, Jian; Zhai, Yujia; Shahzad, Fakhar, “Mapping the Terrain of Social Media Misinformation: A Scientometric Exploration of Global Research”, *Acta Psychologica*, Sayı 252, 2025, ss. 1-15.
- White, Carla; Luttman, Shelby; Avery, Elizabeth Johnson, “Public Information Officers Use of Social Media Monitoring: An Updated Analysis of Current Practice”, *Public Relations Review*, Cilt 51, Sayı 1, 2025, ss. 1-10.
- Yayla, Atilla, “İfade Hürriyeti Nedir, Ne Değildir?”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Cilt 19, Sayı 74, 2014, ss. 139-150.
- Yıldırım, Turan, “Türkiye’nin İdari Teşkilatı”, Ed. Turan Yıldırım, *İdare Hukuku*, 7. Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.
- Yuen, Jeremy; Teoh, Chun; Bhatt, Nikita R.; Cucchiara, Vito; Rojo, Esther Garcia; Gauhar, Vineet; Mercader, Claudia ve Diğerleri, “Best Practice in Using Social Media: The European Association of Urology Position Statement”, *European Urology*, Cilt 87, Sayı 2, 2025, ss. 104-107.
- Zor, Burç Volkan, “Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Hukukunda Uygulanabilirliği”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, 2022, ss. 201-250.

Yararlanılan İnternet Kaynakları

- www.anayasa.gov.tr
- www.etik.gov.tr
- www.hsk.gov.tr
- www.kararlar.gov.tr
- www.kazanci.com.tr
- www.lexpera.com.tr
- www.tdk.gov.tr